EUROOPAN
KOMISSIO

Bryssel 12.5.2021
COM(2021) 237 final

2021/0121 (NLE)

Ehdotus

NEUVOSTON PÄÄTÖS

Maailman kauppajärjestön yleisneuvostossa Euroopan unionin puolesta otettavasta kannasta, joka koskee Euroopan unionin pyyntöä Länsi-Balkanin maille myönnettäviä yksipuolisia kauppaetuuksia koskevan WTO:n poikkeusluvan voimassaolon jatkamiseksi

PERUSTELUT

1. EHDOTUKSEN KOHDE

Tämän ehdotuksen tavoitteena on vahvistaa Maailman kauppajärjestön, jäljempänä ’WTO’, yleisneuvostossa unionin puolesta otettava kanta WTO:n poikkeusluvan voimassaolon jatkamista koskevan sellaisen päätöksen suunniteltuun hyväksymiseen, jonka nojalla Euroopan unioni, jäljempänä ’EU’, voi myöntää yksipuolisia kauppaetuuksia Länsi-Balkanin maille.

2. EHDOTUKSEN TAUSTA

2.1. Marrakeshin sopimus Maailman kauppajärjestön perustamisesta

Marrakeshin sopimus Maailman kauppajärjestön perustamisesta, jäljempänä ’WTO-sopimus’, tuli voimaan 1. tammikuuta 1995.

Euroopan unioni on sopimuksen osapuoli.

2.2. Maailman kauppajärjestön ministerikokous ja yleisneuvosto

WTO-sopimuksen IV artiklan 1 kohdan mukaan ministerikokouksella on valta tehdä päätöksiä kaikista monenkeskisten kauppasopimusten alaisista asioista.

WTO-sopimuksen IV artiklan 2 kohdan mukaan ministerikokouksen istuntojen välisenä aikana yleisneuvosto huolehtii sen tehtävistä.

WTO-sopimuksen IX artiklan 1 kohdan mukaan päätökset tehdään WTO:ssa yleensä konsensuksella.

2.3. WTO:n yleisneuvoston suunniteltu säädös

WTO-sopimuksen IX artiklan 3 kohdan mukaan jäsenelle voidaan poikkeuksellisissa olosuhteissa myöntää poikkeuslupa velvoitteesta.

EU:n pyynnöstä WTO:n yleisneuvosto voi tehdä päätöksen jatkaa sellaisen nykyisen WTO:n poikkeusluvan voimassaoloa, jonka mukaisesti EU voi myöntää yksipuolisia kauppaetuuksia Länsi-Balkanin maille, jäljempänä ’suunniteltu säädös’.

Nykyisen poikkeusluvan voimassaolo päättyy 31. joulukuuta 2021. Tämän vuoksi suunnitellun säädöksen tarkoituksena on jatkaa poikkeusluvan voimassaoloa 31. joulukuuta 2026 asti.

Suunnitellusta säädöksestä tulee WTO:n jäseniä sitova WTO-sopimuksen IX artiklan 3 kohdan ja II artiklan 2 kohdan mukaisesti; viimeksi mainitussa määrätään seuraavaa: ”Liitteisiin 1, 2 ja 3 sisältyvät sopimukset ja niihin liittyvät oikeudelliset asiakirjat [...] ovat erottamaton osa tätä sopimusta ja sitovat kaikkia jäseniä.”

3. UNIONIN PUOLESTA OTETTAVA KANTA

Euroopan parlamentti ja neuvosto hyväksyivät 16. joulukuuta 2020 asetuksen (EU) 2020/2172[1], jolla jatketaan yksipuolisten kauppaetuuksien soveltamisaikaa 31. joulukuuta 2025 asti, kun on kyse tuotteista, jotka ovat peräisin Länsi-Balkanin maista (Albania, Bosnia

[1] Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2020/2172, annettu 16 päivänä joulukuuta 2020, poikkeuksellisten kaupan toimenpiteiden käyttöönotosta Euroopan unionin vakautus- ja assosiaatioprosessiin osallistuville tai siihen yhteydessä oleville maille ja alueille annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1215/2009 muuttamisesta (EUVL L 432, 21.12.2020, s. 7).

ja Hertsegovina, Kosovo[*] Montenegro, Pohjois-Makedonia ja Serbia). Kauppaetuudet myönnettiin alun perin neuvoston asetuksella (EY) N:o 2007/2000[2], jota on muutettu ja jatkettu useita kertoja sen jälkeen.

Ilman vuoden 1994 tullitariffeja ja kauppaa koskevan yleissopimuksen, jäljempänä 'GATT 1994 -sopimus', I artiklan 1 kohdan ja XIII artiklan mukaisia EU:n velvoitteita koskevaa tarvittavan laajuista poikkeusta näiden yksipuolisten kauppaetuuksien mukainen kohtelu olisi ulotettava koskemaan kaikkia muitakin WTO:n jäseniä.

Sen vuoksi EU:n on esitettävä pyyntö EU:n WTO-sopimuksen IX artiklan 3 kohdan nojalla Länsi-Balkanin maille myöntämiä yksipuolisia kauppaetuuksia koskevan WTO:n poikkeusluvan voimassaolon jatkamisesta uudella viiden vuoden kaudella 31. joulukuuta 2026 asti. Sen lisäksi, että EU esittää tämän pyynnön, sen olisi puollettava kyseisen pyynnön hyväksymistä WTO:n yleisneuvostossa.

Poikkeusluvan voimassaoloa jatkettaisiin nyt neljättä kertaa. Poikkeuslupa myönnettiin alun perin 8. joulukuuta 2000 31. joulukuuta 2006 asti[3], ja sen voimassaoloa on viimeksi jatkettu 7. joulukuuta 2016[4]. Alkuperäisen poikkeusluvan ja sen voimassaolon jatkamisten syynä on alueen jatkuvasti vaikea taloustilanne ja se, että unionin näille maille myöntämä etuuskohtelu siihen oikeutetuille tuotteille on tarkoitettu edistämään talouskehitystä tavalla, joka on johdonmukainen GATT 1994 -sopimuksen tavoitteiden kanssa.

4. OIKEUSPERUSTA

4.1. Menettelyllinen oikeusperusta

4.1.1. Periaatteet

Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen, jäljempänä 'SEUT-sopimus', 218 artiklan 9 kohdassa määrätään päätöksistä "*sopimuksella perustetussa elimessä unionin puolesta esitettävien kantojen vahvistamisesta, silloin kun tämän elimen on annettava säädöksiä, joilla on oikeusvaikutuksia, lukuun ottamatta säädöksiä, joilla täydennetään tai muutetaan sopimuksen institutionaalisia rakenteita*".

Ilmaisu "*säädökset, joilla on oikeusvaikutuksia*" käsittää myös sellaiset säädökset, joilla on oikeusvaikutuksia kyseiseen elimeen sovellettavan kansainvälisen oikeuden nojalla.

4.1.2. Soveltaminen käsiteltävänä olevassa asiassa

WTO:n yleisneuvosto on sopimuksella eli WTO-sopimuksella perustettu elin.

Säädös, joka yleisneuvoston olisi määrä antaa, on säädös, jolla on oikeusvaikutuksia. Suunniteltu säädös olisi sitova kansainvälisen oikeuden nojalla WTO-sopimuksen II artiklan 2 kohdan ja IX artiklan 3 kohdan mukaisesti.

Suunnitellulla säädöksellä ei täydennetä eikä muuteta sopimuksen institutionaalisia rakenteita.

Sen vuoksi ehdotetun päätöksen menettelyllinen oikeusperusta on SEUT-sopimuksen 218 artiklan 9 kohta.

---

[*] Tämä nimitys ei vaikuta asemaa koskeviin kantoihin, ja se on YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselman 1244/1999 ja Kansainvälisen tuomioistuimen Kosovon itsenäisyysjulistuksesta antaman lausunnon mukainen.

[2] EYVL L 240, 23.9.2000, s. 1. Asetus sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna asetuksella (EY) N:o 530/2007 (EUVL L 125, 15.5.2007, s. 1), sellaisena kuin se on kodifioituna 30 päivänä marraskuuta 2009 annetulla neuvoston asetuksella (EY) N:o 1215/2009 (EUVL L 328, 15.12.2009, s. 1).

[3] WT/L/380.

[4] G/C/W/731.

4.2. Aineellinen oikeusperusta

4.2.1. Periaatteet

SEUT-sopimuksen 218 artiklan 9 kohdan nojalla annettavan päätöksen aineellinen oikeusperusta määräytyy ensisijaisesti sen suunnitellun säädöksen tavoitteen ja sisällön perusteella, jota unionin puolesta otettava kanta koskee. Jos suunnitellulla säädöksellä on kaksi tavoitetta tai siihen sisältyy kaksi osatekijää ja jos näistä tavoitteista tai osatekijöistä toinen on mahdollista määritellä pääasialliseksi tavoitteeksi tai osatekijäksi, johon nähden toinen tavoite tai osatekijä on liitännäinen, SEUT-sopimuksen 218 artiklan 9 kohdan nojalla hyväksyttävällä päätöksellä on oltava vain yksi aineellinen oikeusperusta eli se, jota pääasiallinen tai ensisijainen tavoite tai osatekijä edellyttää.

4.2.2. Soveltaminen käsiteltävänä olevassa asiassa

Suunnitellun säädöksen pääasiallinen tavoite ja sisältö liittyvät yhteiseen kauppapolitiikkaan.

Sen vuoksi ehdotetun päätöksen aineellinen oikeusperusta on SEUT-sopimuksen 207 artiklan 4 kohdan ensimmäinen alakohta.

4.3. Päätelmät

Päätösehdotuksen oikeusperustan olisi oltava SEUT-sopimuksen 207 artiklan 4 kohdan ensimmäinen alakohta yhdessä SEUT-sopimuksen 218 artiklan 9 kohdan kanssa.

2021/0121 (NLE)

Ehdotus

NEUVOSTON PÄÄTÖS

Maailman kauppajärjestön yleisneuvostossa Euroopan unionin puolesta otettavasta kannasta, joka koskee Euroopan unionin pyyntöä Länsi-Balkanin maille myönnettäviä yksipuolisia kauppaetuuksia koskevan WTO:n poikkeusluvan voimassaolon jatkamiseksi

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 207 artiklan 4 kohdan ensimmäisen alakohdan yhdessä sen 218 artiklan 9 kohdan kanssa,

ottaa huomioon Euroopan komission ehdotuksen,

sekä katsoo seuraavaa:

(1) Unioni teki Maailman kauppajärjestön perustamissopimuksen, jäljempänä ’WTO-sopimus’, neuvoston päätöksellä 94/800/EY[1], ja se tuli voimaan 1 päivänä tammikuuta 1995.

(2) WTO-sopimuksen II artiklan 2 kohdan mukaan liitteisiin 1, 2 ja 3 sisältyvät sopimukset ja niihin liittyvät oikeudelliset asiakirjat (myöhemmin ’monenkeskiset sopimukset’) – mukaan luettuna tullitariffeja ja kauppaa koskeva yleissopimus, jäljempänä ’GATT 1994 -sopimus’ – ovat erottamaton osa tätä sopimusta ja sitovat kaikkia jäseniä.

(3) WTO-sopimuksen IV artiklan 1 kohdan mukaan ministerikokous voi tehdä päätöksiä kaikista monenkeskisten kauppasopimusten alaisista asioista. Ministerikokous muodostuu kaikkien jäsenten edustajista ja se kokoontuu vähintään kerran kahdessa vuodessa. WTO-sopimuksen IV artiklan 2 kohdan mukaan ministerikokouksen istuntojen välisenä aikana yleisneuvosto huolehtii sen tehtävistä. WTO-sopimuksen IX artiklan 1 kohdan mukaan päätökset tehdään WTO:ssa yleensä konsensuksella.

(4) WTO-sopimuksen IX artiklan 3 kohdan mukaan ministerikokous voi poikkeuksellisissa olosuhteissa päättää poikkeusluvan myöntämisestä jäsenelle WTO-sopimuksessa tai jossakin monenkeskisessä kauppasopimuksessa olevasta velvoitteesta.

(5) Unionille myönnettiin ensin sen velvoitteita koskeva poikkeuslupa 8 päivänä joulukuuta 2000 GATT 1994 -sopimuksen I artiklan 1 kohdan nojalla 31 päivään joulukuuta 2006[2] asti, ja sen voimassoloa jatkettiin viimeksi 7 päivänä joulukuuta 2016 31 päivään joulukuuta 2021 asti, siinä määrin kuin on tarpeen sen sallimiseksi, että unioni voi myöntää etuuskohtelun siihen oikeutetuille tuotteille, jotka ovat peräisin Länsi-Balkanin maista.

---

[1] Neuvoston päätös 94/800/EY, tehty 22 päivänä joulukuuta 1994, Uruguayn kierroksen monenvälisissä kauppaneuvotteluissa (1986–1994) laadittujen sopimusten tekemisestä Euroopan yhteisön puolesta yhteisön toimivaltaan kuuluvissa asioissa (EYVL L 336, 23.12.1994, s. 1).

[2] WT/L/380.

(6) Euroopan parlamentti ja neuvosto hyväksyivät 16 päivänä joulukuuta 2020 asetuksen (EU) 2020/2172 ja jatkoivat uudelleen yksipuolisten kauppaetuuksien soveltamisaikaa 31 päivään joulukuuta 2025[3] asti Länsi-Balkanin maiden osalta (Albania, Bosnia ja Hertsegovina, Kosovo* Montenegro, Pohjois-Makedonia ja Serbia).

(7) Ilman WTO-velvoitteita koskevaa poikkeuslupaa unionin Länsi-Balkanin maihin 31 päivään joulukuuta 2025 asti soveltamat yksipuoliset kauppaetuudet olisi laajennettava koskemaan kaikkia muita WTO:n jäseniä.

(8) Länsi-Balkanin maihin kohdistuvat yksipuoliset kauppaetuudet sallivan WTO:n poikkeusluvan voimassaolon jatkamista koskeva pyyntö on oikeutettu, kun otetaan huomioon alueen jatkuvasti vaikea taloustilanne ja se, että unionin näille maille myöntämä etuuskohtelu siihen oikeutetuille tuotteille on tarkoitettu edistämään talouskehitystä tavalla, joka on johdonmukainen GATT 1994 -sopimuksen tavoitteiden kanssa, eikä luomaan esteitä muiden WTO:n jäsenten kaupalle. Näin ollen poikkeukselliset olosuhteet, joilla perusteltiin GATT 1994 -sopimuksen I artiklan 1 kohtaa ja XIII artiklaa koskevan poikkeusluvan jatkamista, vallitsevat yhä.

(9) On aiheellista vahvistaa WTO:n yleisneuvostossa unionin puolesta otettava kanta, koska unionin Länsi-Balkanin maille myöntämiä yksipuolisia kauppaetuuksia koskevan WTO:n poikkeusluvan voimassaolon jatkaminen sitoo WTO:n jäseniä,

ON HYVÄKSYNYT TÄMÄN PÄÄTÖKSEN:

1 artikla

Maailman kauppajärjestön (WTO) yleisneuvostossa unionin puolesta otettavana kantana on pyytää unionin Länsi-Balkanin maille myöntämiä yksipuolisia kauppaetuuksia koskevan WTO:n poikkeusluvan voimassaolon jatkamista 31 päivään joulukuuta 2026 ja puoltaa kyseisen pyynnön hyväksymistä.

2 artikla

Tämä päätös on osoitettu komissiolle.

Tehty Brysselissä

Neuvoston puolesta
Puheenjohtaja

[3] Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2020/2172, annettu 16 päivänä joulukuuta 2020, poikkeuksellisten kaupan toimenpiteiden käyttöönotosta Euroopan unionin vakautus- ja assosiaatioprosessiin osallistuville tai siihen yhteydessä oleville maille ja alueille annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1215/2009 muuttamisesta (EUVL L 432, 21.12.2020, s. 7).

* Tämä nimitys ei vaikuta asemaa koskeviin kantoihin, ja se on YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselman 1244/1999 ja Kansainvälisen tuomioistuimen Kosovon itsenäisyysjulistuksesta antaman lausunnon mukainen.